

ACTIVITEITENVERSLAG 2022 SAMENGEVATTE VERSIE

Samen werken
voor mentale gezondheid
& sociale inclusie

ACTIVITEITENVERSLAG 2020

DANK AAN ONZE STEUNVERLENINGEN!

Agence pour une vie de qualité (Aviq)

Vereniging van de Federale en Bicommunautaire Sociale Fondsen
van de non-profit sector vzw (FeBi)

Commission communautaire française (Cocof)

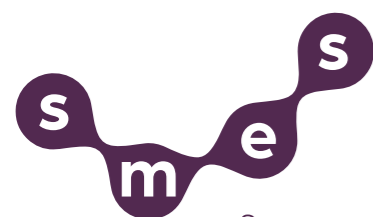
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC)

Fondation pour l'Aide aux Projets Humanitaires (NIF)

Koning Boudewijnstichting

Iriscare

Nationale Loterij

Samen werken
voor mentale gezondheid
& sociale inclusie

FOTOGRAFIE EN PAGINA INSTELLINGEN

Bérangère Jadin

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Chloé Nadeau - Smes
Vooruitgangstraat, 323 - 1030 Brussel

RPM : Brussel-Hoofdstad
NE : 0475 627 523
IBAN : BE 26 0682 4115 1929

COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

NIF

Fondation pour l'Aide aux Projets Humanitaire

Koning
Boudewijnstichting

Samen werken aan een betere samenleving

Iriscare

Nationale
Loterij

VOORSTELLING VAN DE VZW

MISSIES

Voor personen die zowel kampen met een sociaal onzekere situatie, mentale problemen als verslavingen, is het vaak niet vanzelfsprekend om de sociale bijstand en gezondheidszorg te krijgen waarop ze nochtans recht hebben.

Via een samenwerking tussen spelers uit de sociale sector en de geestelijke en medische gezondheidszorg zoekt, ontwikkelt en bevordert Smes vernieuwende oplossingen op maat om iedere persoon onvoorwaardelijk hulp te bieden :

- door een verbindende rol te spelen tussen spelers uit de sociale en de zorgsector (Connect) ;
- door eerstelijnsdiensten te ondersteunen (Support) ;
- door de levensomstandigheden van de betrokken personen te verbeteren (Housing First).

WAARDEN

Smes gaat pragmatisch en laagdrempelig te werk om de onvoorwaardelijke toegang tot hulp en zorg op een holistische manier te verbeteren.

Dat vereist dat professionals geen oordeel vellen en samenwerken met de begunstigden (professionals of gebruikers) om individuele oplossingen uit te werken.

Door informatie te verstrekken over de mogelijkheden, de risico's te beperken en persoonlijke keuzes te respecteren, helpen we de personen in kwestie om hun lot weer in eigen handen te nemen en steunen we hen bij het nemen van verantwoordelijkheid voor wat ze doen.

De relatie tussen professional en begunstigde is gebaseerd op welwillendheid en op de ontwikkeling van een vertrouwensrelatie waarbij alles wat gezegd wordt, vertrouwelijk blijft.

ALGEMENE VERGADERING OP 31.12.2022

- Centrum Ariane
- Centre Bruxellois de Promotion de la Santé (CBPS)
- Centrum Exil
- Begeleidingscentrum van Elsene
- Centre Hospitalier Jean Titeca (CHJT)
- DIOGENES
- DoucheFLUX
- DMBSH - SASLS
- Dune
- En Route
- Entr'Aide des Marolles
- Entre autres IHP
- Fami-Home
- FEDITO BXL
- Iris Ziekenhuizen Zuid
- Huis Van Vrede
- L'Adret CSM
- 't Eilandje
- La Gerbe SSM
- Le Projet Lama
- Le Forum – Bruxelles contre les inégalités
- Le Méridien SSM
- Ligue Bruxelloise pour la Santé Mentale (LBSM)
- Onthaaltehuis Onderweg
- Onthaaltehuis van Spullenhulp
- Medisch-Sociaal Opvangcentrum van Brussel (MASS)
- Dokters van de Wereld – België
- Œuvre de L'Hospitalité – Home Baudouin
- Hoeksteen
- Overlegplatform Geestelijke Gezondheidszorg Brussels Hoofdstedelijk Gewest (PFCSM)
- Psycho-Sociaal Centrum St. Alexius
- Rivage SSM – Den Zaet GGZ
- SMES-Europa
- Source
- Transit
- Pierre Collet
- Vincent Desirotte
- Jean-Louis Linchamps
- Bernadette Vermeylen

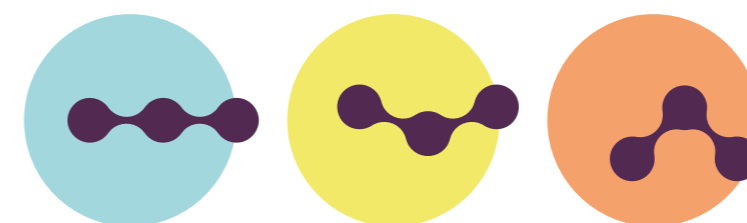
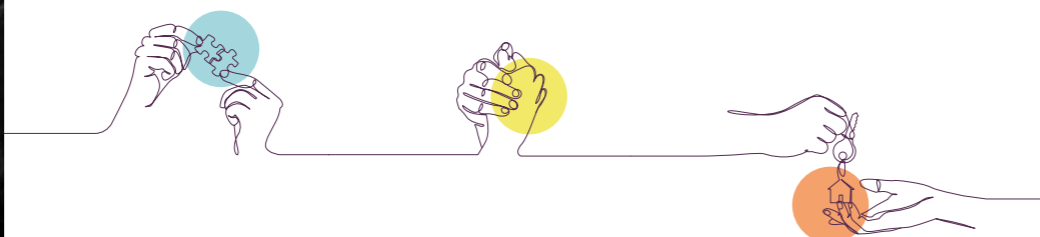
RAAD VAN BESTUUR OP 31.12.2022

Twee medevoorzitsters :

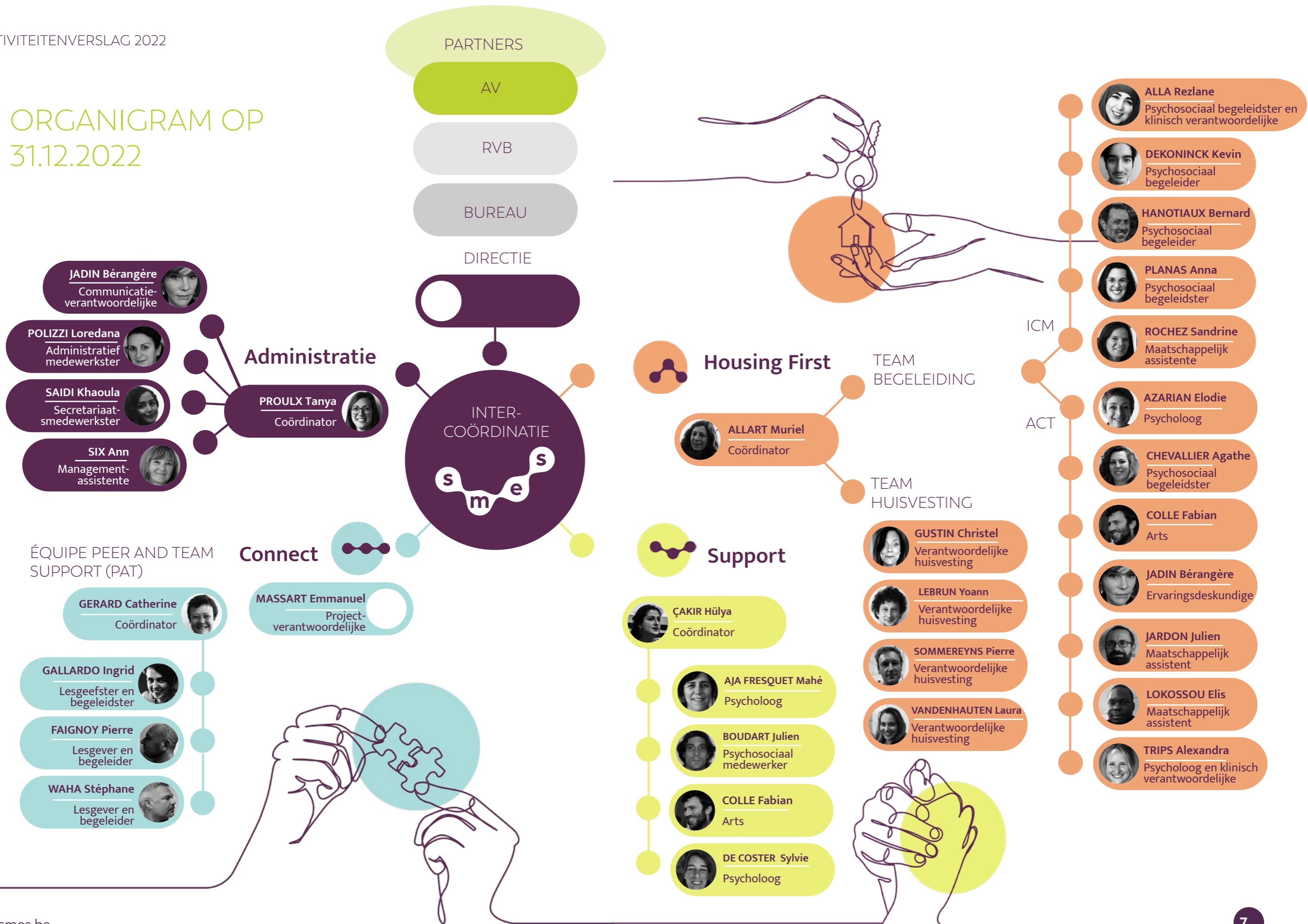
- Marie-Alice Janssens, coördinatrice van Huis van Vrede
- Chloé Nadeau, coördinatrice van de dienst psychologie van het Centre Hospitalier Jean Titeca

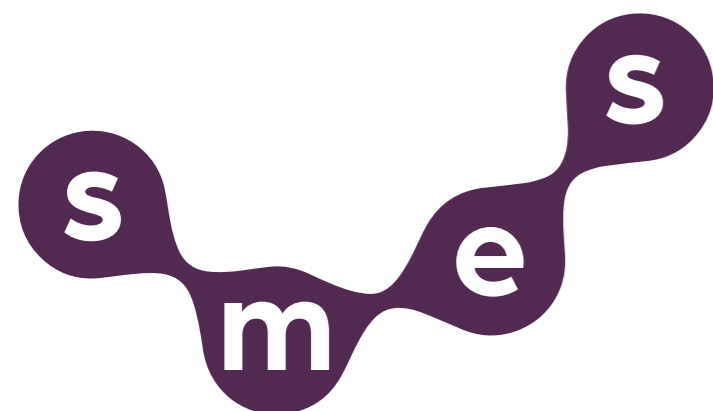
Vier bestuurders :

- Laurent Demoulin, directeur van DIOGENES
- Angélique Mujari, peerhelper van En Route
- Laurence Leroy, maatschappelijk werkster, sociologe en gezinspsychotherapeute van het Begeleidingscentrum van Elsene
- Didier Lestarquy, coördinator van La Gerbe SSM

ORGANIGRAM OP 31.12.2022

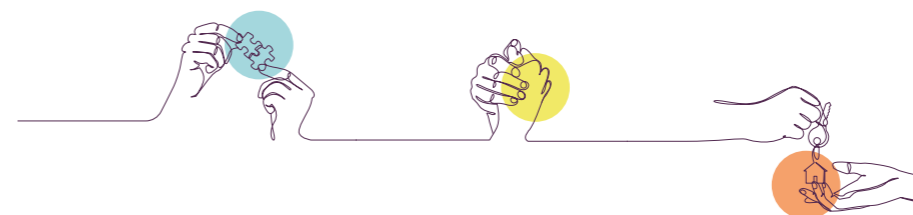
ALGEMENE INLEIDING

De sociale en de gezondheidssector vallen voortaan beide onder het Geïntegreerd welzijns- en gezondheidsplan (GWC), waarvan de krijtlijnen in 2022 zijn voorgesteld en de implementatie intussen op verschillende plaatsen en bij verschillende instanties is gestart. Voor Smes is die koppeling van beide domeinen niet meer dan logisch en zelfs het fundament van de vzw. Bijna 30 jaar geleden besloten spelers uit die sectoren om de handen in elkaar te slaan, om elkaar beter te leren kennen, gemeenschappelijke antwoorden te bieden op de complexe problemen van hun doelgroepen, en de basis te leggen voor wat men nu 'territoriale maatschappelijke verantwoordelijkheid' noemt : garanderen dat het zorgaanbod de volledige bevolking bestrijkt, ook wie er het verst van af staat. We verheugen ons dan ook over de grotere nadruk op die vaststellingen en praktijken, die de rode draad vormen van de acties in dit activiteitenverslag.

Hoewel de lockdowns door COVID-19 achter de rug zijn, hebben ze sporen nagelaten die nog altijd een heel concrete impact hebben op kwetsbare groepen. Heel wat deuren blijven gesloten en de toegang tot openbare diensten (of privédiensten waaraan de staat overheidstaken heeft toevertrouwd), zoals OCMW's, ziekenfondsen, vakbonden, banken enz., blijft bijzonder moeilijk voor personen die vaak niet over internettoegang of een telefoon beschikken. De diensten in kwestie zijn echter vaak van vitaal belang. Zonder toegang is het niet mogelijk om inkomsten te verwerven, eten te kopen en de huur of de energiekosten te betalen. En zo gaat het van kwaad naar erger.

Teams voor geestelijke, medische en sociale hulp worden als eerste geconfronteerd met die problematiek. Hierdoor vindt een verraderlijke taakverschuiving plaats die steeds normaler lijkt te worden : het zijn de medewerkers van de sociale en gezondheidsdiensten die kwetsbare burgers vandaag helpen om een belastingaangifte in te vullen, een bankrekening te openen of een sociale uitkering te verkrijgen. Naast de enorme werklust en de vragen inzake beroepsgeheim die hieruit voortvloeien, leidt het fenomeen tevens tot een toenemende onderbenutting van officiële hulpmogelijkheden.

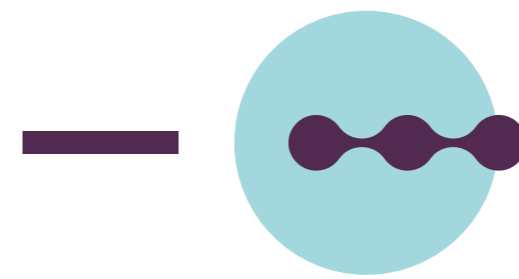
Die vaststellingen werden in 2022 gedaan in alle projecten van Smes, of het nu ging om de intersectorale intervisies van Connect, de diensten begeleid door PAT, de interventies van Support bij eerstelijns werkers of de begeleiding van huurders door Housing First. De aanvragen voor supervisie door het team Support zijn gevoelig toegenomen, wat aangeeft dat de sociale en gezondheidsteams behoefte hebben aan ondersteuning, maar ook willen nadenken over wat ze doen en in welke context dat gebeurt.

Een belangrijke gebeurtenis voor de vzw tijdens het afgelopen jaar was het vertrek van algemeen directeur Mathieu De Backer. We willen hem bij deze gelegenheid dan ook bedanken voor al wat hij voor Smes heeft gedaan. Zijn vertrek vormde de aanleiding voor een grondige analyse van de werking van de organisatie, en meer specifiek van het organigram. Voor die analyse, die begin 2023 wordt afgerond, hebben we een beroep gedaan op de externe dienstverlener Atanor. Intussen gebeurde het beheer van Smes door de Intercoördinatie, waardoor dat orgaan een centrale rol toebedeeld kreeg binnen de organisatie.

Na verschillende jaren waarin de activiteiten werden uitgebouwd via een toename van het aantal medewerkers en de uitbreiding van de algemene vergadering, lag de focus in 2022 op de versterking van de raad van bestuur. Na het vertrek van Éric Husson en Céline Nieuwenhuys mocht de RvB als gasten Virginie Gerlage van Le Projet Lama in Elsene en Benjamin Brooke van DoucheFLUX verwelkomen. Zij zullen zich officieel kandidaat stellen tijdens de volgende algemene vergadering.

Op de volgende pagina's gaan we dieper in op de activiteiten van de drie pijlers van de vereniging tijdens het jaar 2022. Wij wensen u alvast veel leesplezier!

INLEIDING

Connect is ontstaan uit de behoefte om de banden tussen de sociale en de gezondheidssector te versterken en zodoende personen met meerdere problemen (sociale uitsluiting, geestelijke gezondheid, verslaving) toegang te bieden tot hulp en zorg. Hiertoe verbindt en mobiliseert deze pijler medewerkers uit de sociale sector en de geestelijke en medische gezondheidszorg, de doelgroep en de beleidsmakers in denken en doen : denktanks, debatten, sensibiliseringscampagnes, vertegenwoordiging, overlegorganen enz.

Connect omvat een veertigtal Brusselse organisaties uit verschillende sectoren en wordt door de Franse Gemeenschapscommissie erkend als ambulante netwerk.

DOELSTELLINGEN

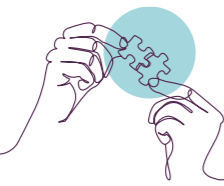
Connect heeft de volgende algemene doelstellingen :

- Wijzen op de moeilijkheden bij meerdere problemen (sociale uitsluiting, geestelijke gezondheid, verslaving), maar ook op de intersectorale (en mogelijk vernieuwende) oplossingen voor die moeilijkheden.
- De scheiding tussen de verschillende sectoren wegnemen.
- De capaciteit versterken van de medewerkers op het terrein om personen met complexe problemen te helpen.
- Vaststellingen doen en aanbevelingen formuleren om het beleid voor de doelgroep beter af te stemmen en coherenter te maken.
- De burgers bewustmaken van de situatie van de doelgroep en de mogelijke oplossingen.

Hiertoe worden de volgende operationele doelstellingen naar voren geschoven :

- Gemeenschappelijke reflectieplatformen opzetten voor de verschillende sectoren.
- De wederzijdse kennis over de verschillende diensten vergroten.
- Onderzoek opstarten naar de behoeften van de verschillende sectoren.
- De opstart van intersectorale proefprojecten begeleiden.
- Deelnemen aan sectorale en intersectorale overleg- en besluitvormingsmomenten.
- Best practices verspreiden.
- (Toekomstige) professionals bewustmaken en begeleiden.
- Bijdragen aan het publieke debat over de zorg voor kwetsbare personen.

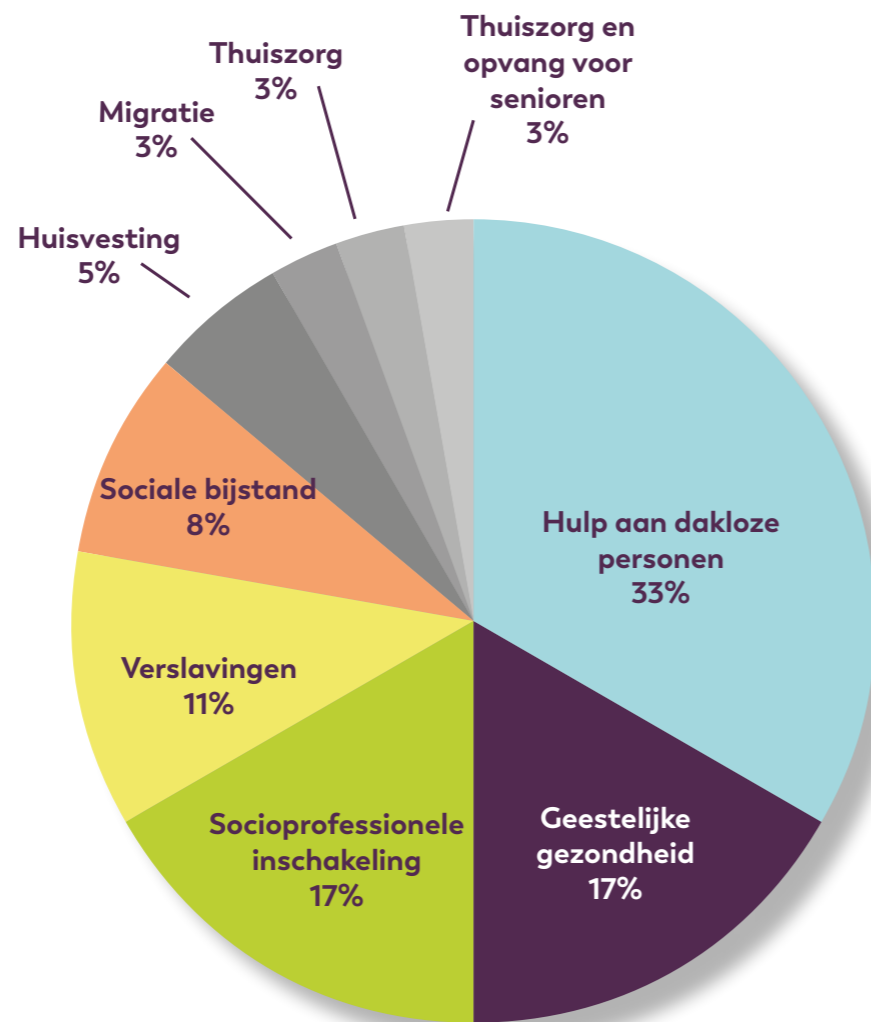
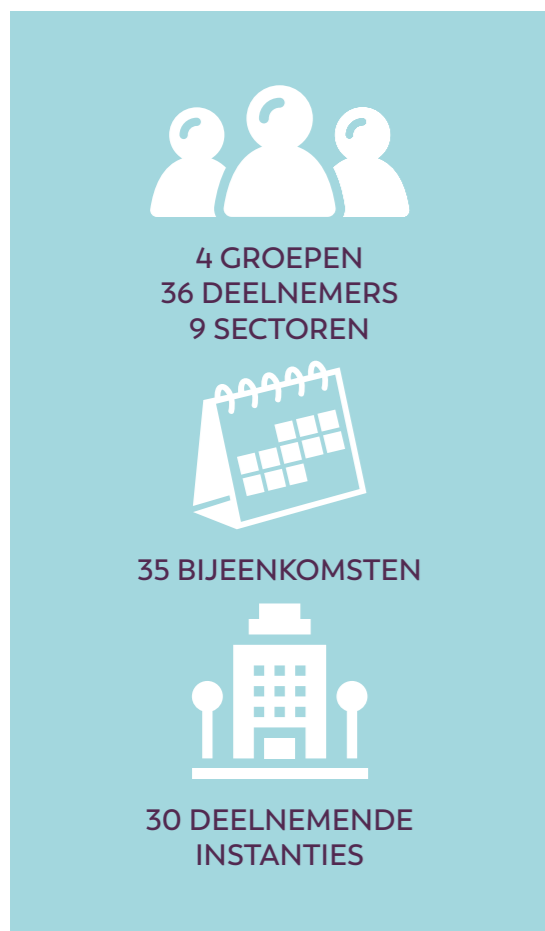
VERWEZENLIJINGEN IN 2022

INTERSECTORALE INTERVISIES

Na twee cycli die sterk beïnvloed waren door de coronacrisis (stopzetting cyclus 2019-2020 in het voorjaar van 2020 en 25% minder inschrijvingen voor de cyclus 2020-2021), was de cyclus 2021-2022 weer even succesvol als daarvoor (36 inschrijvingen tegenover 25 in 2020-2021 en 33 in 2019-2020). De intervisieverantwoordelijken melden heel wat interesse in deze mogelijkheid bij de deelnemers. Zeker in deze periode van maatschappelijke en gezondheidsproblemen kunnen de eerstelijns werkers op die manier hun vragen en oplossingen delen voor wat betreft de moeilijke toegang tot hulp en zorg voor kwetsbare groepen. Die indruk wordt bevestigd door de antwoorden op de feedbackformulieren voor de cycli 2020-2021 en 2021-2022 : alle deelnemers geven aan dat ze de intervisies zouden aanbevelen aan hun collega's omdat het systeem een praktische meerwaarde biedt en de kennis van het netwerk verbetert. Verschillende deelnemers aan de cyclus 2021-2022 kwamen dan ook van instanties die zich ook hadden ingeschreven voor de cyclus 2020-2021.

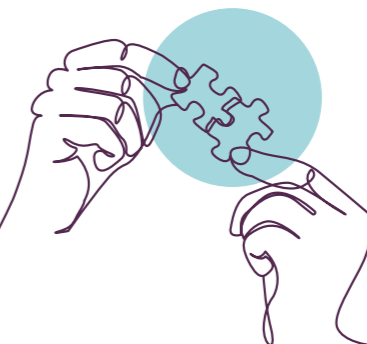
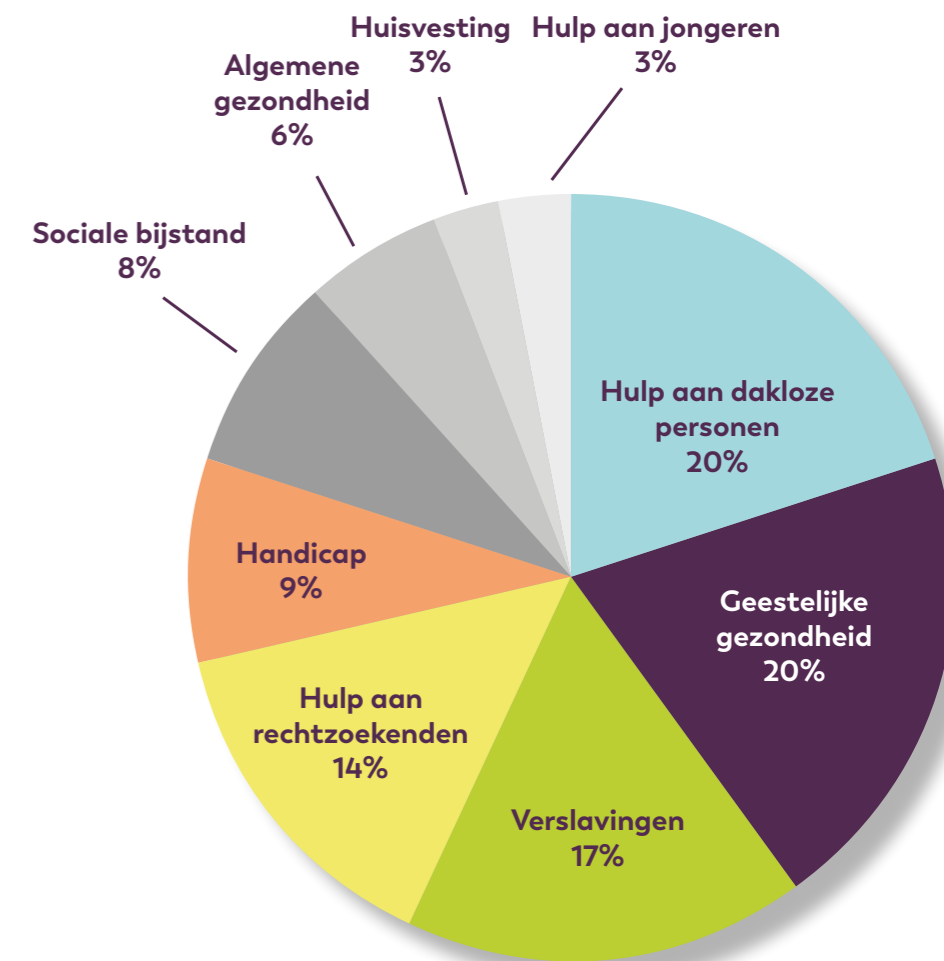
GROEPEN IN 2021-2022

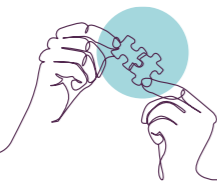
Voor deze cyclus werd gewerkt met vier groepen, waaronder één Nederlandstalige groep. Er waren in totaal 36 deelnemers die negen verschillende sectoren vertegenwoordigden.

GROEPEN IN 2022-2023

Voor deze cyclus werd gewerkt met vier groepen, waaronder één Nederlandstalige groep. Er waren in totaal 35 deelnemers die negen verschillende sectoren vertegenwoordigden.

UITWISSELINGSTAFELS

In 2022 hebben we de uitwisselingstafels van Smes uitgebreid naar een nieuwe sector, namelijk die van de derde leeftijd en meer specifiek rust- en verzorgingstehuizen.

Deze sector krijgt steeds meer te maken met personen die dakloos zijn of in zeer precare situaties verkeren en met mentale problemen en/of verslavingen kampen. De werknemers uit de sector vinden dat ze niet over de nodige vaardigheden beschikken om met dergelijke problemen om te gaan. Voor de doelgroep is het moeilijk om een plaats te vinden, terwijl de spelers uit andere sectoren een beperkte kennis hebben over veroudering en de sector die zich hiermee bezighoudt.

Er is een stuurcomité opgericht, dat op heel wat interesse mocht rekenen. Het stuurcomité is intussen drie keer bijeengekomen, met vertegenwoordigers van Senior Montessori, het OCMW van Elsene, het OCMW van Ukkel, DIOGENES, Dionysos, SSM La Gerbe, Straatverplegers, Infor-Home, de LBSM en het RVT 'Les Tilleuls' van het OCMW van Sint-Gillis.

De partners hebben vier te behandelen thema's bepaald : doelgroepen en levensprojecten, samenwerkingsverbanden tussen diensten en sectoren, aanpassing van het institutionele en wettelijke kader aan de werkelijkheid en behoeften, en behoud van een gemeenschappelijke en open leefomgeving.

De uitwisselingstafel vond plaats op 29 november in aanwezigheid van 60 personen, die hoofdzakelijk afkomstig waren uit de sectoren ouderenzorg, hulp aan dakloze personen, verslavingen en geestelijke gezondheid.

BEZORGING EN BEWUSTMAKING

In 2022 was Connect betrokken bij de volgende evenementen :

- Universitair getuigschrift Gezondheid en kansarmoede van de ULB (20/01)
- Week van Rézone (21/3 en 24/3)
- Ama'tinée 'Gesloten loketten' (1/04)
- PFCSM 'Inclusieve en solidaire habitats' (25/04)
- Observatorium voor Gezondheid en Welzijn 'De gemeenschapsdiagnose' (12/05)
- LBSM 'Beter opvangen' (27/06)
- Réseau Santé-Mentale des Marolles : 'Waanzin in de stad' (20/09)
- Bruxelles Laïque, Festival des Libertés 'Dakloosheid : solidariteit tegen het recht?' (2/10)
- PFCSM 'Colloquium zorgtrajecten mentale gezondheid' (07/12)
- Verkennende ontmoetingen GWG georganiseerd door Brusano (25/08) en veranderingsworkshops (27/10, 24/11).

Daarnaast vragen diverse actoren regelmatig aan Connect om zijn expertise te delen op het vlak van complexe problemen. Op dat vlak waren er ontmoetingen met een vijftiental gesprekspartners in 2022.

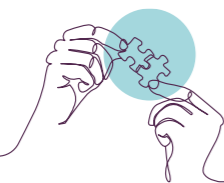
Onderzoek : deelname aan de studie SUMHIT (Substance use and Mental Health care InTegration) in opdracht van BELSPO door de UCLouvain in samenwerking met UGent, HOGent en Sciensano.

Deelname aan de jury van de Koning Boudewijnstichting voor de selectie van de projecten inzake 'Geestelijke gezondheid in de eerste lijn'.

Jury voor de eindwerken aan het ISFSC.

Organisatie van het evenement 'Maken de hokjes in onze werkmethodes ons gek?' voor de 20e verjaardag van Support (80 deelnemers) en verspreiding van een video over het ontstaan van het project en de kenmerken van de begeleiding op maat van personen met complexe problemen.

VERTEGENWOORDIGING EN OVERLEG

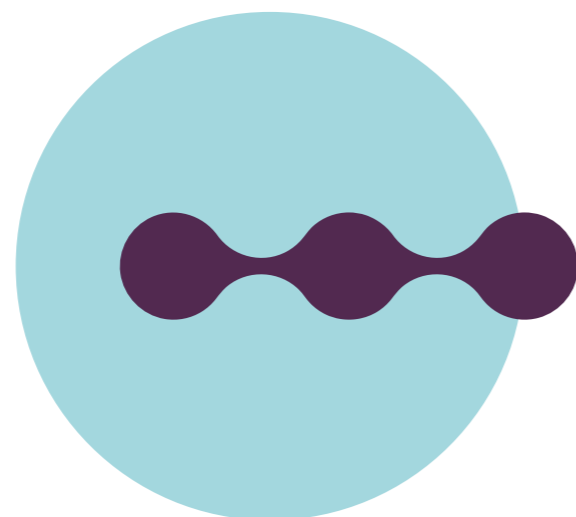
In 2022 heeft Connect verder deelgenomen aan de sectorale of intersectorale raadplegings- of overlegmomenten.

Meer specifiek nam Connect deel aan :

- de raad van bestuur van de vzw En Route ;
- de algemene vergadering en de raad van bestuur van de vzw Rézone ;
- de algemene vergadering en de raad van bestuur van Bruss'Help ;
- de algemene vergadering en de raad van bestuur van de vzw La Gerbe ;
- de raad van bestuur van Le Forum - Bruxelles contre les inégalités ;
- het Regionale netwerkcomité van Brumenta ;
- de adviesraad inzake ambulante gezondheidszorg van de Franse Gemeenschapscommissie ;
- de algemene vergadering en de werkgroepen van de Ligue bruxelloise pour la santé mentale ;
- de algemene vergadering en de werkgroepen van de Bico-federatie ;
- het overleg 'inclusieve functie' (vroeger '0,5-functie').

Ook de teams Support en Housing First dragen bij aan de activiteiten van Connect. In dat opzicht hebben ze in 2022 onder meer deelgenomen aan de volgende activiteiten en bijeenkomsten :

- Werkgroep 'functie 2' van het Regionale netwerkcomité van Brumenta.
- Werkgroep 'functie 5' van het Regionale netwerkcomité van Brumenta en vertegenwoordiging van die functie op het RNC.
- De algemene vergadering en de raad van bestuur van Bru4Home.
- De algemene vergadering en de raad van bestuur van Archi Human.
- De algemene vergadering en de raad van bestuur van Alias.
- De algemene vergadering van de CCL, van DUNE, van Modus Vivendi en van Questions Santé.
- De werkgroep 'Passerelles' van het Brussels Platform Geestelijke Gezondheid.
- De werkgroepen van Réseau2.

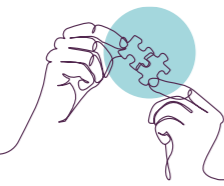
INFORMATIE, VERSPREIDING, COMMUNICATIE

De nieuwsbrief van Smes bestaat sinds 2018 en verschijnt maandelijks (met uitzondering van de maand augustus tijdens het zomerreces). Hij wordt vooral gebruikt voor nieuwsberichten over de betrokken sectoren en over intersectorale activiteiten. Het aantal abonnees is in 2022 toegenomen en bedraagt nu 689 (tegenover 622 abonnees in 2021).

In 2022 verschenen in de nieuwsbrief 26 nieuwsberichten over Smes, 72 sectorale berichten, 38 publicaties, 42 persartikels en 63 evenementen.

Wat betreft de informatieverbreiding via de sociale media hebben we dit jaar opnieuw 110 posts gepland op 3 verschillende netwerken (Facebook, Twitter en LinkedIn), wat neerkomt op gemiddeld 2,1 publicaties per week. De Facebook-pagina van Smes blijft op dat vlak het belangrijkste, met 1439 volgers (110 nieuwe volgers in 2022).

STEUN AAN INTERSECTORALE ACTIVITEITEN

PEER AND TEAM SUPPORT (PAT)

Zie specifiek hoofdstuk.

EHPAD (ESPACE D'HABITATION POUR ADULTE DEMANDEUR)

Connect heeft samen met Senior Montessori en Straatverplegers het project EHPAD opgestart.

Dit project kadert enerzijds in de context van de vergrijzing en de steeds diversere instroom in de rusthuizen, met onder meer uitdagingen op het vlak van geestelijke gezondheid. Anderzijds is het bedoeld om antwoorden te bieden op maat van de behoeften van oudere en bijzonder kwetsbare dakloze personen. Die dubbele vaststelling geeft aan hoe belangrijk het is dat de werking van gespecialiseerde instellingen en de begeleiding op het terrein evolueren.

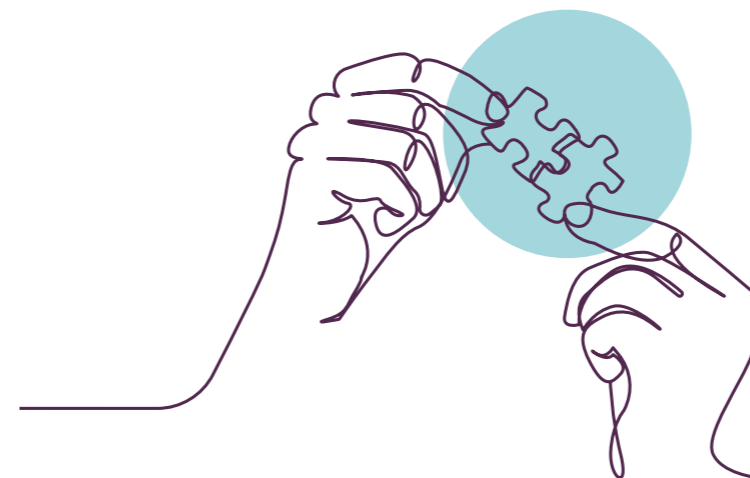

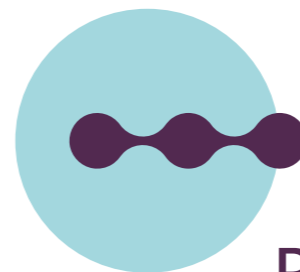
VOORUITZICHTEN

Naast de gebruikelijke activiteiten (interviews, pleitbezorging, communicatie, follow-up van de uitwisselingstafels) zal in de eerste helft van 2023 samen met de partners uit het netwerk de nieuwe erkenningsaanvraag uitgewerkt worden.

Hiertoe zullen we een stand van zaken opmaken, onze acties evalueren en nagaan wat de behoeften en vragen zijn van de verschillende actoren en sectoren. Op basis daarvan zullen we de doelstellingen, methoden en acties aanpassen. De koppeling van de sociale en de gezondheidsaspecten in het GWG vormt een fundamenteel element voor Smes en Connect. Die elementen en de basisprincipes van het plan zullen de rode draad vormen voor de activiteiten van de komende vijf jaar.

Tijdens de tweede helft van 2023 zullen we focussen op de organisatie van een nieuwe uitwisselingstafel en op diverse publicaties.

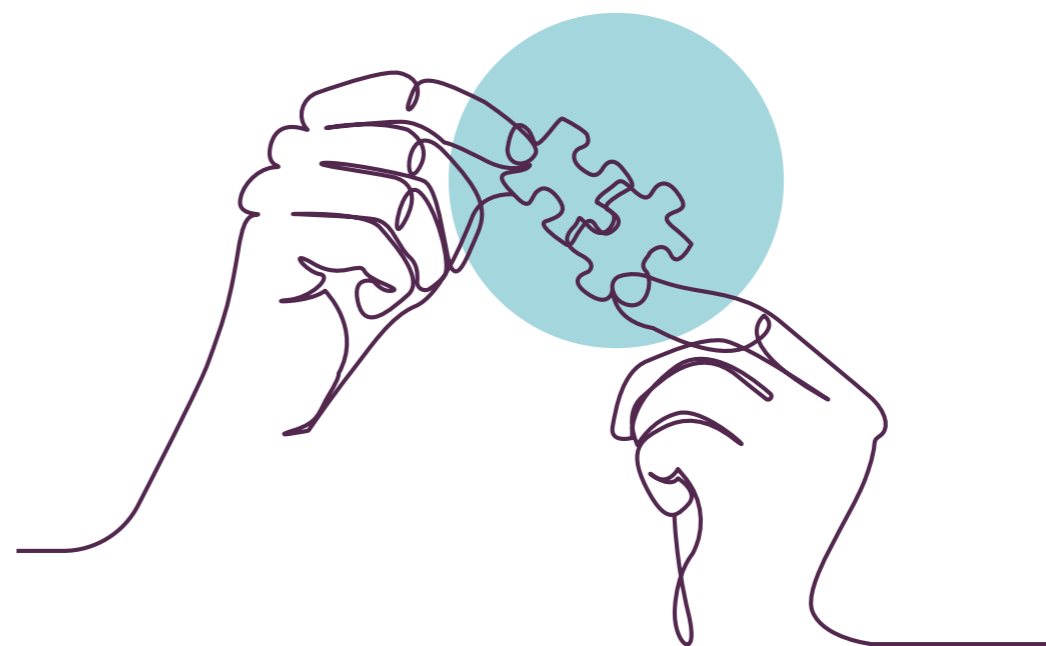
PAT - Peer And Team Support

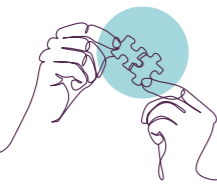
INLEIDING

Ervaringsdeskundigheid is gebaseerd op het professioneel inschakelen van voormalige hulp- en zorgbehoevenden in de sociale sector en de geestelijke en medische gezondheidszorg. Deze personen, die zelf een hersteltraject hebben doorlopen om hun levenskwaliteit te verbeteren, zetten zich met hun levenservaring in voor hulp- en zorginstellingen voor kwetsbare doelgroepen. Dat gebeurt in de vorm van psychosociale begeleiding, animatie, opleidingen of politieke vertegenwoordiging van kansarme groepen of personen met psychosociale problemen.

Deze vernieuwde praktijk is vrij recent in Brussel. Voor de geïmplementeerde projecten zijn er dan ook weinig referenties, tools of hulpbronnen. Tegelijk gaan de nieuwe praktijken gepaard met heel wat vragen en potentiële obstakels. Hierdoor zijn de ervaringsdeskundigen soms wat de dupe van de proefprojecten.

Op basis van het meerderheidsakkoord van de nieuwe Brusselse regering heeft Smes daarom met de steun van 'Le Forum - Bruxelles contre les inégalités' een ondersteuningsproject uitgewerkt voor de ontwikkeling van ervaringsdeskundigheid in Brussel. Dat project wordt gefinancierd door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en is op 1 september 2020 van start gegaan.

DOELSTELLINGEN

De missie van het PAT-project bestaat erin de inschakeling van ervaringsdeskundigen in de Brusselse sociale en gezondheidsorganisaties te ondersteunen en de bekendheid van ervaringsdeskundigheid en van het hersteltraject als onderliggend basisconcept te vergroten.

Het project heeft de volgende doelstellingen:

- In begeleiding voorzien voor diensten die eventueel een ervaringsdeskundige willen opnemen in hun team (opstellen van de functieomschrijving, steun bij het uitwerken van het kader voor de functie, supervisie van het team of de ervaringsdeskundige ...).
- Opleidingen aanbieden voor wie geïnteresseerd is in ervaringsdeskundigheid (helpers of toekomstige ervaringsdeskundigen, bestuurders van organisaties, medewerkers uit de sociale sector en de geestelijke en medische gezondheidszorg ...).
- Instaan voor pleitbezorging en vertegenwoordiging.
- Intervisies aanbieden voor ervaringsdeskundigen, networking.

VERWEZENLIJKINGEN IN 2022

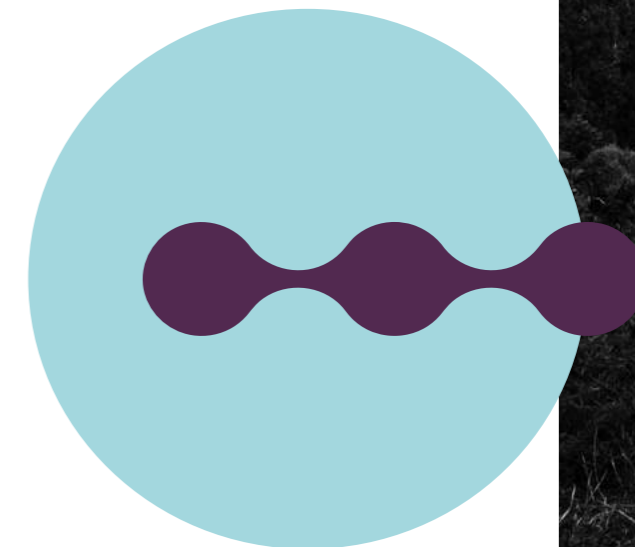
TEAMBEGELEIDING

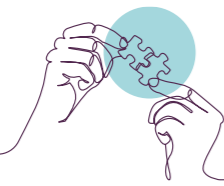
Het PAT-project begeleidt niet alleen teams die een ervaringsdeskundige willen inschakelen, maar ook teams die dat al hebben gedaan. De aangeboden begeleiding wordt afgestemd op elke organisatie en varieert sterk afhankelijk van het team in kwestie.

We beschikken over een vijftiental opleidingsmodules, van 45 minuten tot 2,5 uur, die samen een opleiding vormen van drie dagen of kunnen worden ingezet voor specifieke behoeften. Elke module is gebaseerd op een doelstelling waarvoor een methodiek, activiteiten en specifieke ondersteuning zijn uitgewerkt. De thema's variëren van de analyse van de vertegenwoordiging en de geschiedenis van ervaringsdeskundigheid tot de definitie van het hersteltraject, specifieke kenmerken van het werk van ervaringsdeskundigen, hun taken, opdrachten, hulpbronnen of de levenslijn. In 2022 waren het ook ervaringsdeskundigen die de opleidingsmodules gaven.

Het PAT-project blijft de teams en de ervaringsdeskundige ook na de indiensttreding ondersteunen. In de praktijk gebeurt dat aan de hand van werkgroepen voor de vragen die de teams en of de aangeworven ervaringsdeskundigen naar voren schuiven. Op die manier kunnen heel diverse zaken worden behandeld, zoals het beroepsgeheim, de professionele afstand tussen ervaringsdeskundige en gebruikers, de mogelijkheden wanneer ervaringsdeskundigen het zelf even moeilijk hebben enz.

Dit jaar heeft het PAT-project 12 teams begeleid uit de sociale sector en de geestelijke en medische gezondheidszorg die een ervaringsdeskundige wilden inschakelen. Vier daarvan hebben ook daadwerkelijk een ervaringsdeskundige aangeworven.

De cijfers op dat vlak vertegenwoordigen niet alle begeleidingen. Ze betreffen de activiteiten van 2022, terwijl bepaalde begeleidingen al in 2021 waren gestart.

De volgende interventies zijn gebeurd:

Instellingen	Werkgroepen	Immersies	Opleidingen	Andere bijeenkomsten	Sollicitatiegesprekken
Dune	½ dag	1 dag		1 dag	1 dag
MASS Brussel	1 dag	2 jours			
Straatverplegers					3 dagen
DIOGENES			2 jours		2 dagen
Circuit (sociale ontmoetingsplek Antonin Artaud)					1 dag
Sampas (Réseau Hépatite C)	1 dag			3 dagen	1 dag
OCMW van Vorst (Hotel-project)		1 dag			
Fond’Roy (Centre d’activités thérapeutiques)	1 dag	1 dag	1 dag	1 dag	
Sanatia: psychiatrisch centrum, afdeling Venise	1 dag	1 dag		1 dag	
Le Projet Lama in Molenbeek	½ dag			1 dag	
Titeca: High & intensive Care				1 dag	
’t Eilandje	3 dagen				

FOPLEIDINGEN BEHALVE BEGELEIDING

Er is een ochtend lang opleiding gegeven aan de medewerkers en deelnemers van het MIRIAM-project van het OCMW van Brussel. De aangesneden thema’s waren ervaringsdeskundigheid en het hersteltraject.

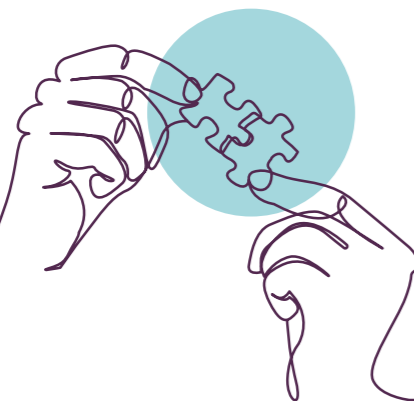
Daarnaast waren er twee opleidingsdagen in het buitenland, in het kader van een financiering ontvangen van de organisaties waaraan de opleidingen werden gegeven.

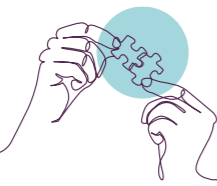
INTERVISIES

In 2022 is binnen het PAT-project de intervisiecyclus van 2021-2022 voortgezet. Hierdoor hebben we 3 bijeenkomsten kunnen organiseren, waarbij er van de 11 ingeschreven personen telkens 3 tot 8 deelnemers aanwezig waren.

De intervisiecyclus voor 2022-2023 is gestart in september 2022 en omvatte al 4 bijeenkomsten, waarbij er op 11 ingeschrevenen per intervisie telkens 7 personen aanwezig waren.

De deelnemers aan de intervisies waren actief in de volgende instellingen: Psychiatrisch verzorgingstehuis De 3 bomen, Straatverplegers, Kliniek Sans Souci, het SAMPAS-project van het Réseau Hépatite C., Bien chez soi (psychiatrische thuiszorg), Tela, Circuit en La Bulle d’Oxy Gem (sociale ontmoetingsplek). We stellen vast dat de grote meerderheid van de deelnemers uit de geestelijke gezondheidszorg komt.

PLEITBEZORGING EN VERTEGENWOORDIGING

Het PAT-team heeft in het voorbije jaar diverse acties achter de rug, die verschillende vormen aannamen. Een aantal ervan houdt rechtstreeks verband met de voorstelling van het PAT-project, de methodiek, het begeleidingsaanbod of toelichtingen bij de interviews. Ze vonden plaats bij de begeleide organisaties en in de vorm van specifieke interventies.

Daarnaast werden op verschillende manieren specifieke pleitbezorgingacties opgezet:

- Schrijven van artikels voor 'Le Partenaire, revue de l'Association Québécoise pour la Réadaptation Sociale': toekomstige publicatie.
- Parlementaire bijeenkomsten Franse Gemeenschapscommissie met Martin Cauchie, adviseur geestelijke gezondheid voor het kabinet van ministers Alain Maron en Barbara Trachte, Magali Plovie, voorzitter van het Franstalig Brussels Parlement, Yasmina Ben Haddou, kabinetshoofd van de voorzitter van het Franstalig Brussels Parlement.
- Deelname aan conferenties/colloquia:
 - Colloquium Benhsu: voorstelling van het PAT-project en deelname aan rondetafelgesprekken.
 - Colloquium AIFRIS: communicatie en workshop: 'Ervaringsdeskundigen inschakelen in professionele begeleidings- en zorgteams voor de hersteltrajecten van begeleide personen' en 'De ervaringsdeskundigheid van dakloze personen benutten'.
- Deelname aan de gezamenlijke opleiding 'Universitair getuigschrift Gezondheid en kansarmoede' van de ULB en Dokters van de wereld om het concept 'Hersteltraject' toe te lichten.
- Deelname aan de cursus bewegingsleer van de ULB om het concept ervaringsdeskundigheid voor te stellen.
- Deelname aan de internationale dag van de ervaringsdeskundigheid.

De diversiteit van deze acties maakt het niet alleen mogelijk om de bewustmaking en zichtbaarheid te vergroten, maar ook om nieuwe mogelijkheden te ontwikkelen voor het PAT-project en voor ervaringsdeskundigheid. Bovendien bieden de acties een gelegenheid om het onderliggende basisbegrip, namelijk het hersteltraject, toe te lichten.

NETWORKING

Het begeleidingscomité (COMAC), dat bestaat uit 10 belangrijke spelers uit verschillende sectoren die verband houden met ervaringsdeskundigheid, is dit jaar twee keer samengekomen. Tijdens de bijeenkomst kregen de deelnemers informatie over de activiteiten van het PAT-project en werd er steun verkregen door een beroep te doen op de specifieke competenties van de leden om het PAT-project te laten evolueren.

Een werkgroep over kwesties zoals het statuut, bezoldigingen en opleidingen heeft de taken voortgezet en voltooid.

De voorkeurspartner van het PAT-project was de vzw En Route. Helaas heeft die vereniging eenzijdig beslist om de samenwerking te beëindigen. Alle missies van het PAT-project worden echter onverminderd voortgezet.

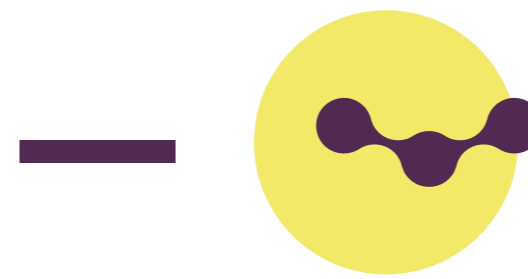

VOORUITZICHTEN

Het PAT-project bevindt zich nog steeds in de uitrolfase. Er zijn mooie vooruitzichten en door de grote belangstelling zullen er prioriteiten moeten worden gesteld.

Wat het team betreft: door de grote interesse voor het project bij verschillende organisaties is het met het kleinere aantal medewerkers niet mogelijk om op alle aanvragen in te gaan. Het zou dus nuttig zijn om de tijd die het team hieraan kan besteden, uit te breiden, of een beroep te doen op nieuwe ervaringsdeskundigen met behulp van extra middelen.

Afsluitend is het belangrijk om te benadrukken dat de vijf pijlers samen het mogelijk maken om ervaringsdeskundigheid als concept bekender te maken, nieuwe organisaties te stimuleren om een ervaringsdeskundige toe te voegen aan hun teams en toelichting te geven bij de verschillende facetten van ervaringsdeskundigheid. Bovendien zorgen die verschillende pijlers er ook voor dat ervaringsdeskundigen het debat over hun functie in eigen handen kunnen nemen, een community van peers kunnen oprichten en al te haastige indrukken of conclusies kunnen vermijden bij professionals of het grote publiek. Het lijkt ons dan ook belangrijk om het werk voort te zetten om de waardering en erkenning voor de functie van ervaringsdeskundige te vergroten.

INLEIDING

Door de medewerkers van de verschillende sociale en gezondheidssectoren ondersteuning te bieden bij het uitvoeren van hun taken, bevordert Support de toegang tot hulp en zorg, ook op lange termijn, voor bijzonder kwetsbare groepen. Die missie valt perfect samen met de betrachtingen van Smes.

Zo zijn de acties van Support gericht op de ontwikkeling en consolidatie van vaardigheden voor de begeleiding van het doelpubliek. Ze vergroten de kennis over de verschillende problemen (onder meer op het vlak van geestelijke gezondheid), de uitdagingen door complexe problemen (geestelijk, sociaal, verslavingen) en reiken informatie aan over de best practices op dat vlak tijdens de begeleiding. Bovendien creëren ze een ruimte waar gepraat kan worden, teruggeblikt op probleemsituaties en afstand kan worden genomen van moeilijke uitdagingen.

Tot slot helpt Support om de drempels van de organisaties te verlagen dankzij de evolutie van de aangereikte praktijken, maar ook alleen al door het bestaan van het team : weten dat men kan rekenen op Support bij problemen volstaat voor bepaalde organisaties om personen op te vangen die in een andere context geweigerd zouden worden.

VOORSTELLING VAN DE GEBRUIKERS

Het Support-project focust op twee doelgroepen. Enerzijds zijn dat de eerstelijns werkers die problemen ondervinden bij de begeleiding van personen met complexe problemen, en anderzijds de gebruikers zelf. Door die eerste groep te ondersteunen, streeft Support naar een betere toegang tot hulp en zorg voor de tweede groep.

Personen die aankloppen bij het team, komen uit diverse sectoren. De verdeling over die sectoren en de diversiteit variëren van jaar tot jaar. De grotere zichtbaarheid van het aanbod in de voorbije jaren draagt ongetwijfeld bij aan de toenemende diversiteit. Zo was in 2022 met 'Les Écrivains Publics' een nieuwe, cultureel-sociale sector vragende partij voor interventies en supervisies.

De hiernavolgende statistieken betreffen de interventieaanvragen.

In 2022 heeft Support telefonisch en via mail 37 nieuwe aanvragen ontvangen van eerstelijns werkers voor hulp bij een probleemsituatie tijdens een begeleiding. Zevenentwintig daarvan hebben geleid tot een fysieke ontmoeting met begeleiding (opening van een dossier), terwijl voor de tien andere aanvragen het telefonische contact en een eventuele doorverwijzing binnen het netwerk volstonden.

De nieuwe aanvragen waren afkomstig uit de negen verschillende sectoren.

ANALYSE VAN DE BEHANDELDE PROBLEMEN

In vergelijking met het jaar 2021 zijn de interventieaanvragen uit de sectoren 'hulp aan dakloze personen' en 'algemene sociale bijstand' weer enigszins in balans. Er kan opgeworpen worden dat de toename van de aanvragen van sociale eerstelijnsdiensten wijst op een verbeterde toegankelijkheid van diensten die hun activiteiten of nieuwe opnames in veel gevallen hadden opgeschort.

Het grote aantal aanvragen van hulpdiensten voor dakloze personen (hotels, sociale restaurants, dagcentra, opvanglocaties ...) lijkt aan te geven dat de medewerkers van die instellingen nog vaak worden geconfronteerd met ongewone, bijzonder complexe en alarmerende situaties, die vaak tot een groot gevoel van onmacht leiden. Heel wat onder hen gaven aan dat ze geconfronteerd werden met een nieuw publiek, waarvoor ze niet over de nodige vaardigheden beschikten.

De 37 nieuwe aanvragen van eerstelijns werkers hadden te maken met de volgende hoofdredenen :

- Zorgen over de geestelijke of psychiatrische toestand van de gebruiker in 14 gevallen (38%).
- Behoeftes aan nieuwe mogelijkheden voor de werking van het team in 12 gevallen (32%).
- Problemen voor het toekomstproject in 4 gevallen (11%).
- Zorgen over de gezinssituatie in 3 gevallen (11%).
- Risico dat de instelling of het onderdak verlaten moest worden in één geval (3%).
- Andere redenen in 3 gevallen (5%).

We onthouden tot slot dat in tegenstelling tot de voorgaande jaren, toen slechts een derde van de aanvragen vrouwen betrof, die trend volledig omgekeerd is sinds 2020, met in bijna twee derde van de gevallen een aanvraag voor een vrouw. In 2022 blijft die tendens zich voortzetten : bijna twee derden van de aanvragen waren voor vrouwen (24, of 65%). Het lijkt erop dat de hotelinitiatieven uit de coronaperiode, waarbij vrouwen prioritair werden opgevangen, het contact hebben verbeterd tussen de eerstelijns werkers en die doelgroep, die tot dan onder de radar was gebleven.

VERWEZENLIJKINGEN IN 2022

INTERVENTIES OP HET TERREIN

Snelle interventies op het terrein bij eerstelijns werkers blijven de kern vormen van de Support-activiteiten. Ze vereisen een analyse van bijzonder complexe situaties en een grote flexibiliteit, beschikbaarheid en terreinkennis van het team. In veel gevallen maken ze het mogelijk om bijzonder gespannen situaties te ontmijnen en de medewerkers opties aan te reiken om de stopzetting van hun begeleiding te vermijden. Een louter kwantitatieve benadering om deze werkmethode te evalueren zou indruisen tegen hetgeen waarvoor Support staat, namelijk elke situatie op een creatieve manier afzonderlijk behandelen, met respect voor het ritme van de persoon in kwestie en de medewerkers, zonder bepaalde zaken of projecten op te dringen (zelfs in het hypothetische belang van de persoon in kwestie), maar door bijzonder goed aandacht te besteden aan de behoeften die de gebruiker zelf naar voren schuift. Alleen op die manier kan er een band worden opgebouwd en kunnen doelgroepen die niet binnen de hokjes passen – en dat misschien nooit zullen doen – opgenomen worden in het netwerk.

Support onderscheidt zich door die specifieke klinische benadering, die een minimum aan personeelsmiddelen vereist. De aanwervingen die gebeurd zijn in 2020 in het kader van het Relanceplan, hebben het mogelijk gemaakt om resultaten te boeken en eindelijk de vrij moeilijke situatie van de voorbije twee jaren achter ons te laten. Ter herinnering : het team telde begin 2019 1,5 VTE's. Het spreekt voor zich dat er zo niet evenveel aandacht kon worden besteed aan elk van de drie pijlers.

Door de versterking van het team was het ook mogelijk om het dienstenaanbod uit te breiden naar vijf dagen per week, van maandag tot vrijdag. In 2019 was het aanbod nog beperkt tot drie dagen.

Zoals gezegd heeft Support in 2022 37 nieuwe aanvragen ontvangen. Bij 27 daarvan is er een dossier geopend (of heropend) en waren er één tot tien ontmoetingen met de aanvrager, gekoppeld aan de nodige follow-up, afhankelijk van de complexiteit van de situatie. Voor verschillende dossiers is die follow-up nog steeds bezig. Bovendien komt daar nog de follow-up bij van een tiental dossiers die geopend zijn in 2021. Vooraleer er een dossier wordt geopend, moet er een eerste fysieke ontmoeting zijn (of een videovergadering) met de eerstelijns werker in kwestie.

OPLEIDINGEN

De drie focusgebieden van Support vullen elkaar aan en zijn onderling verweven. De opleidingen bieden niet alleen momenten om na te denken en best practices te delen, maar ook om het dienstenaanbod van Support bekend te maken. Ze leiden dan ook vaak tot nieuwe interventieaanvragen van deelnemers of collega's die onze gegevens gekregen hebben.

In 2022 heeft het team bewustmakingsmodules gegeven over de uitdagingen bij complexe problemen op het vlak van geestelijke gezondheid en kansarmoede aan :

- de Bico-federatie (9 deelnemers) ;
- het OCMW van Charleroi in het kader van het drugsplan (15 deelnemers) ;
- GAS-bemiddelaars (4 bijeenkomsten en 18 personen in de Franstalige groep, plus 4 bijeenkomsten en 18 personen in de Nederlandstalige groep onder leiding van een medewerker van Support en in samenwerking met de vzw SAM, steunpunt Mens en Samenleving) ;
- het team van het MIRIAM-project bij het OCMW van Brussel-Stad (12 deelnemers).

Support heeft in het kader van de samenwerking met Rézone ook drie dagen proefopleiding georganiseerd (CARE-opleiding) :

- voor een intersectorale groep van 10 personen.

Dankzij de nieuwe grootte van het team kon er dus ingespeeld worden op de nieuwe opleidingsaanvragen in de loop van het jaar, zonder dat de twee andere pijlers in het gedrang kwamen. Bovendien is snel inspelen op aanvragen voor interventies op het terrein een basisconcept voor de werking van Support.

Ook de aanwerving van een arts om niet alleen medische eerstelijns werkers, maar ook juristen en de politie bewust te maken van de moeilijke toegang tot zorg en het geweld waarmee kwetsbare personen te maken krijgen, heeft vruchten afgeworpen. Via de volgende colloquia en bewustmakingen hebben we een groot aantal personen bereikt die betrokken zijn bij deze thema's binnen :

- 6 lokale kwaliteitsgroepen (15 personen, 6 bijeenkomsten) ;
- Fedasil (60 personen) ;
- een faculteit voor algemene geneeskunde (Superdiversity), 60 personen ;
- een faculteit voor algemene geneeskunde (Maatschappelijk geweld), (90 personen) ;
- een congres voor algemene geneeskunde (150 personen) ;
- de politie (350 personen) ;
- huisartsen (Equity Health Lab), (40 personen).

KLINISCHE SUPERVISIES

In 2022 heeft Support klinische supervises georganiseerd bij 10 organisaties, wat dubbel zoveel is als in 2021. De betrokken teams waren aan de slag bij de volgende instanties :

- Hotel Sunrise, opvangcentrum van DoucheFLUX (8 bijeenkomsten) ;
- La Rencontre (6 bijeenkomsten) ;
- het OCMW van Brussel-Stad, MIRIAM-project (2 bijeenkomsten) ;
- Les Écrivains Publics (2 bijeenkomsten) ;
- de Community Health Workers (1 bijeenkomst) ;
- SAAMO Peterbos (2 bijeenkomsten) ;
- Rolling Douche (1 bijeenkomst) ;
- Bulle (1 bijeenkomst) ;
- de GAS-bemiddelaars (1 bijeenkomst) ;
- La Rive (1 bijeenkomst).

Vijf van die supervises worden ook in 2023 voortgezet. Op het einde van het jaar zijn er bovendien acht nieuwe aanvragen goedgekeurd voor begeleiding in 2023. Het gaat om :

- de sociale dienst van Kliniek Sans-Souci ;
- het MASS ;
- het verbindingsteam van Transit ;
- Espace Social Télé-Service ;
- een intersectorale groep via AMA ;
- de dienst Huisvesting van het OCMW van Brussel-Stad ;
- de Huurdersunie van Anderlecht-Kuregem ;
- Haard en Vrede.

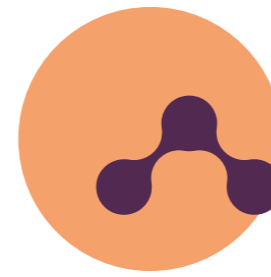
Support zet 2023 met andere woorden in als begeleider van meer dan 13 teams (goed voor in totaal bijna 100 medewerkers).

PERSPECTIVES

- De verschillende financieringsbronnen voor het project consolideren en bestendigen.
- Het welzijn van het team verzekeren in een context van structurele precariteit.
- Klinische reflectiemomenten blijven bieden via de teamsupervises, specifieke interne momenten en de bijdrage aan Réseau2.
- Het dienstenaanbod in de kijker blijven plaatsen.
- De uitrol stabiliseren voor de drie pijlers (interventies, supervises en opleidingen) en de capaciteit blijven verzekeren om de pleitbezorgingsactiviteiten van de vzw en het Connect-project te ondersteunen.
- De opleidingspijler en de trainingsvaardigheden van de teamleden versterken via opleidingen van de lesgevers.
- De samenwerking blijven ontwikkelen met medische eerstelijns werkers en het netwerk van sociale en zorgverenigingen.

INLEIDING

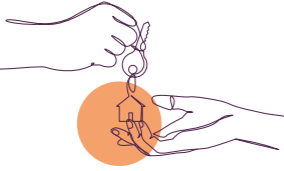
Dakloze personen worden geconfronteerd met heel wat complexe en onderling verbonden problemen. Het gebrek aan onderdak is een factor die deze problemen veroorzaakt en/of verergert.

Bestaande problemen op het vlak van verslaving of geestelijke gezondheid maken het extra moeilijk om huisvesting te vinden en te behouden. Voor personen die hun woning moesten verlaten, hebben de precariteit van hun situatie en de moeilijke leefomstandigheden waarmee ze worden geconfronteerd, een nefaste impact op hun gezondheid in het algemeen en hun geestelijke gezondheid in het bijzonder. Bovendien maakt sociale uitsluiting de toegang tot zorg extra moeilijk. Zonder de veiligheid en stabiliteit van een 'eigen thuis' beschikken deze personen niet over de basisvereisten om de andere uitdagingen in hun leven aan te pakken (gezondheid, sociale relaties, benutting van rechten, opleiding enz.). Voor klassieke instanties voor sociale bijstand en zorg is het bij complexe problemen trouwens bijzonder moeilijk tot zelfs onmogelijk om dergelijke personen op te vangen.

De algemene doelstelling van het Housing First-project van Smes bestaat erin de toegang tot hulp en zorg, het welzijn en de veiligheid te verbeteren van dakloze personen in het Brussels Gewest die niet of nauwelijks toegang hebben tot huisvesting door complexe problemen op het vlak van sociale onzekerheid, lichamelijke gezondheid, geestelijke gezondheid en verslavingen.

Er loopt een erkenningsaanvraag voor Housing First, dat kadert binnen de Ordonnantie betreffende de noodhulp aan en de inschakeling van daklozen.

VOORSTELLING VAN DE GEBRUIKERS

Housing First speelt een aanvullende rol voor de bestaande structuren en richt zich bijgevolg op de meest complexe profielen, voor wie het project echt zinvol is.

Het Housing First-project van Smes is bedoeld voor dakloze personen die de voorbije twee jaar minstens zes maanden (of de voorbije drie jaar minstens één jaar) op straat of in een noodopvang leefden en kampen met complexe problemen op psychologisch, medisch en sociaal vlak die onder meer gepaard gaan met geestelijke-gezondheidsproblemen en verslavingen.

De dakloosheidsproblematiek wordt gedefinieerd aan de hand van de Europese ETHOS-typologie (categorie 1&2) : personen die op straat of in openbare ruimtes leven en personen in noodopvang.

Wat de geestelijke-gezondheidsproblemen betreft, gaat het om de volgende diagnoses : psychose (schizofrenie, paranoia), bipolaire stoornissen / manisch-depressieve problematiek, ernstige depressie en borderlineproblematiek (met functioneringsproblemen op een groot aantal gebieden).

In de praktijk komen de volgende symptomen vaak voor :

- Ernstige en/of chronische depressie : 88% (65% in 2021 en 66% in 2020)
- Buitensporig wantrouwen, achtervolgingsgevoel, paranoia : 44% (51% in 2021 en 61% in 2020)
- Visuele en/of auditieve hallucinaties, grootheidswaan : 22% (27% in 2021 en in 2020)
- Agressie tegenover de buitenwereld, ernstige bedreigingen : 34% (28% in 2021 en 32% in 2020)
- Cognitieve stoornissen : verwardheid, geheugenverlies, desoriëntatie in ruimte en/of tijd : 54% (35% in 2021 en 36% in 2020)

Wat de verslavingsproblematiek betreft, wordt gefocust op chronisch gebruik van legale of illegale verdovende middelen en de gevolgen hiervan voor de gezondheid van de gebruiker.

Daarbij gaat het in hoofdzaak om de volgende producten : alcohol, verkeerd gebruik van geneesmiddelen, cannabis, heroïne, cocaïne, amfetamines.

- Geheelonthouders : 10 personen (12 personen in 2021, 7 personen in 2020)
- Eén product : 19 personen (13 personen in 2021 en in 2020)
- Twee producten : 26 personen (15 personen in 2021 en 22 personen in 2020)
- Drie producten en meer : 13 personen (16 personen in 2021 en 14 personen in 2020)
- Gestopt met minstens één product : 15 personen (21 personen in 2021 en 17 in 2020)
- Gebruik van crack (gerookt) : 23 personen (12 personen in 2021 en 13 personen in 2020)
- Gebruik via injectie : 4 personen (3 personen in 2021 en in 2020)
- Overdosis achter de rug : 13 personen.

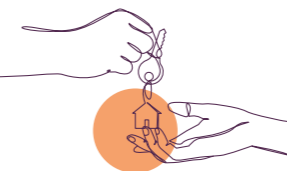
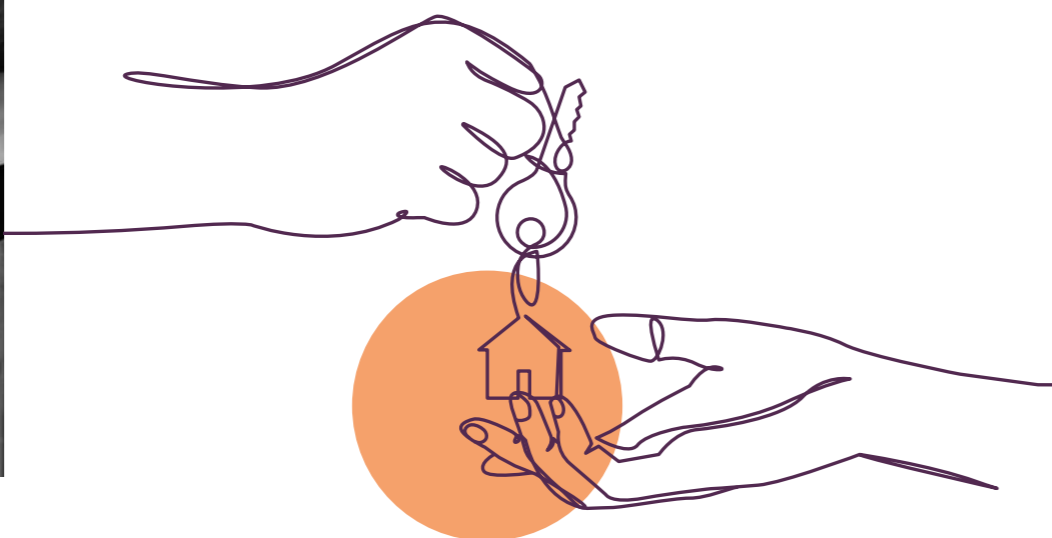

Momenteel worden achtenveertig mannen en twintig vrouwen begeleid : 29% vrouwen, tegenover 71% mannen.

Hun leeftijd varieert van 24 tot 72 jaar. De gemiddelde leeftijd bedraagt 48 jaar.

Wat de inkomsten betreft : 34 huurders krijgen een leefloon van het OCMW, 16 hebben een inkomensvervangende tegemoetkoming van het ziekenfonds, 13 een uitkering van de Directie-generaal Personen met een handicap, 3 personen krijgen een werkloosheidsuitkering, 1 persoon heeft geen inkomsten, 2 krijgen een pensioenuitkering, 3 personen werken op bepaalde momenten en krijgen een loon. Een aantal van deze inkomsten zijn cumulatief.

De personen die gehuisvest zijn via het Housing First-project, wonen in de volgende gemeentes : Anderlecht, Sint-Agatha-Berchem, Brussel-Stad, Etterbeek, Evere, Vorst, Elsene, Jette, Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost, Schaarbeek en Ukkel. Voor het project wordt een beroep gedaan op actoren uit heel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

DOELSTELLINGEN

De beoogde doelstellingen zijn gebaseerd op het Housing First-model en de Ordonnantie betreffende de noodhulp aan en de inschakeling van daklozen.

Ze zijn verdeeld over de volgende domeinen :

- Ter beschikking stellen van individuele sociale en private huisvesting met beperkte huurprijs. De woningen zijn rechtstreeks toegankelijk via de straat of de hulpdiensten, er gelden geen voorwaarden inzake behandeling of onthouding en de huurovereenkomst is voor onbepaalde duur.
- Deze woningen samen met gerichte begeleiding aanbieden aan personen met een Housing First-profiel.
- Nieuwe personen huisvesten in 2022 en een nieuwe oplossing vinden voor begeleide personen die hun woning moesten verlaten.
- Ter beschikking stellen en houden van twee multidisciplinaire begeleidingsteams van het type Housing First (ACT en ICM), één huisvestingsteam en één beheerteam voor psychosociale begeleiding, budgetbegeleiding, administratieve begeleiding, medische begeleiding, psychologische begeleiding, gebruiksbegeleiding via vermindering van de risico's en huisvestingsbegeleiding.

De diensten in kwestie kunnen verstrekt worden door een andere instantie op voorwaarde dat het Smes-team de betrokkenen coördineert.

- Op basis van de Housing First-methodiek :
 - is de begeleiding potentieel intensief, op maat, mobiel en op vrijwillige basis (de huurder kiest de wijze en frequentie van de begeleiding), met minimaal één ontmoeting per week in het begin van de begeleiding ;
 - wordt er zolang als nodig follow-up geboden (ook als de woning verlaten moet worden) ;
 - wordt de psychologische, medische en sociale begeleiding gescheiden van de huisvestingsaspecten. Dakloze personen die hun woning moesten verlaten, behouden dus het recht om gebruik te maken van de diensten van het Housing First-team.
- Medisch-psychologisch-sociale netwerken in stand houden, aanpassen of uitrollen op het raakvlak van de domeinen kansarmoede, gezondheidszorg, huisvesting, geestelijke gezondheid, verslavingen of andere domeinen die betrokken zijn bij de behoeften van het doelpubliek.
- Samenwerken en in interactie gaan met de andere Housing First-projecten in Brussel, via de Housing First Hub, Bruss'Help, de federaties en het Housing First Belgium Lab.
- Nieuwe medewerkers en betrokkenen van Housing First opleiden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- Het systeem evalueren.
- De communicatie en reflectie bevorderen over de toegang tot huisvesting voor de meest kwetsbare groepen en personen met complexe problemen, onder meer via de deelname aan (inter)sectorale groepen en platformen, via publicaties, de organisatie van evenementen en ontmoetingen met de pers.

VERWEZENLIJINGEN IN 2022

RESULTATEN

In de loop van het jaar 2022 hebben we 12 nieuwe personen gehuisvest.

In totaal werden 68 personen begeleid (64 via een financiering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 4 via de POD Maatschappelijke Integratie).

Twee personen zijn in de loop van het jaar overleden.

Eén persoon heeft het hersteltraject voltooid en wordt niet meer gevolgd.

89,5% van de gehuisveste personen konden hun huisvesting behouden.

Voor 3 van de personen die in 2022 hun huisvesting verloren, is begin 2023 in nieuwe huisvesting voorzien.

De verschillende woningen liggen verspreid over 13 gemeentes (Anderlecht, Sint-Agatha-Berchem, Brussel-Stad, Etterbeek, Evere, Vorst, Elsene, Jette, Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost, Schaarbeek en Ukkel).

BEGELEIDINGEN

- 1620 thuisbezoeken (1425 in 2021, 907 in 2020 en 876 in 2019).
- 525 externe begeleidingsmomenten (538 in 2021, 288 in 2020 en 416 in 2019).
- Samen goed voor in totaal 2145 ontmoetingen.
- Oftewel een toename met 8%.

Hierbij komen nog de telefonische contacten (2167 oproepen of sms'en in vergelijking met 1685 in 2021).

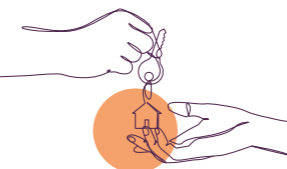
Dit jaar is aan de teams gevraagd om voor al hun ontmoetingen en begeleidingen een van de twee mogelijkheden te kiezen. De gemiddelde duur van een thuisbezoek is toegenomen van 53 minuten tot 1 uur 45 minuten. Het verschil is nog groter voor de externe begeleidingsmomenten, waarvan de gemiddelde duur is toegenomen van 59 minuten tot 2,5 uur.

29% van de geplande ontmoetingen kon niet doorgaan omdat de huurder afwezig was.

Gemiddeld vonden er telkens drie ontmoetingen plaats per maand. Dat is iets meer dan in 2021 (2,5 ontmoetingen). Het verschil in aantal ontmoetingen tussen de huurders is echter zeer groot. Het kan oplopen tot 107 bezoeken (9 keer per maand) voor een actieve gebruiker met ernstige hallucinaties, bij wie het huisvestingsbeheer een intense aanwezigheid vereist.

De redenen voor deze ontmoetingen zijn als volgt verdeeld :

- Dagelijkse kwesties : 2876 of 30%
- Administratie/gerecht : 2131 of 22%
- Huisvesting : 1953 of 20%
- Contact netwerk : 845 of 9%
- Medisch : 714 of 7%
- Geestelijke gezondheid : 416 of 4%
- Crisis/noodgeval : 334 of 3%
- Gebruik : 274 of 3%
- Overleg : 140 of 1%

OPLEIDING

De coördinatrice van het Housing First-project van Smes is gecertificeerd als Housing First-trainer door de Housing First Europe Hub. In samenwerking met het Housing First Belgium Lab worden twee modules aangeboden.

Het Housing First-project gaat regelmatig in op aanvragen voor opleidingen over de volgende thema's : huisvestingsbegeleiding, de combinatie van geestelijke gezondheid en huisvesting, risicobeperking en omgaan met agressie.

PERSPECTIVES

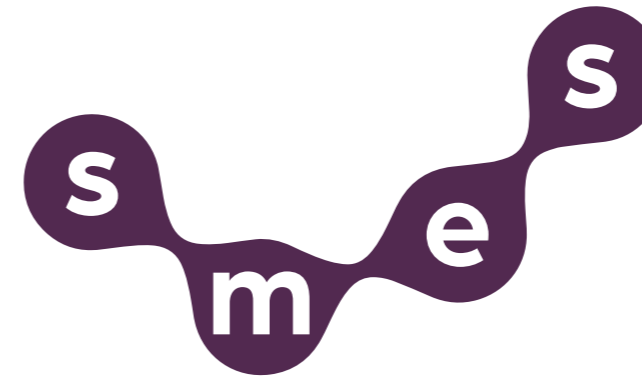
De goede werking garanderen van de verschillende teams, evenals het welzijn van de medewerkers en het ter beschikking stellen van toereikende tools, locaties en middelen.

Acht tot twaalf nieuwe personen huisvesten en begeleiden volgens de Housing First-methodiek.

Onze opleidingsactiviteiten op het vlak van Housing First voortzetten.

Onze inspanningen en methodiek kaderen binnen de activiteiten van Bruss'Help en de goede afstemming tussen de Brusselse Housing First-projecten versterken.

ALGEMENE CONCLUSIES

Crisis op de socialehuisvestingsmarkt, gezondheids crisis, energiecrisis : de problemen volgen elkaar op en lijken niet af te nemen. Huisvesting, voeding, verwarming en verzorging waren nog nooit zo duur voor de inwoners van Brussel. Er bestaat hulp, maar het is vaak complex om die te activeren, waardoor heel wat mogelijkheden uiteindelijk niet worden benut.

Eerstelijns werkers uit de sociale en de zorgsector helpen hun doelgroepen om toegang te krijgen tot hun rechten. Doordat ze met zo veel problemen worden geconfronteerd, raken ze echter uitgeput, wat kan leiden tot burn-out, plaatsvervangend trauma of compassion fatigue. Nog onrustwekkender is dat steeds meer eerstelijns werkers kiezen voor een andere functie. Naast het tekort aan psychiaters en huisartsen duikt op die manier een tekort aan sociale werkers op. Heel wat organisaties hebben moeite om vacatures in te vullen. Door de coronacrisis zijn er wellicht minder studenten afgestudeerd, er zijn heel wat langdurig zieken, maar het is vooral het aantal vertrekkers (vaak naar minder zware functies) dat zorgen baart. Dat het werk van cruciaal belang is, hoeft geen betoog, maar het is vaak zeer zwaar om dag na dag geconfronteerd te worden met de precare leefomstandigheden van de doelgroepen in kwestie. Bovendien hebben de bureaucratisering, het frequente geweld, de cijferdruk en de haast onmogelijke veelzijdigheid die van de eerstelijns werkers worden geëist, een slopend effect.

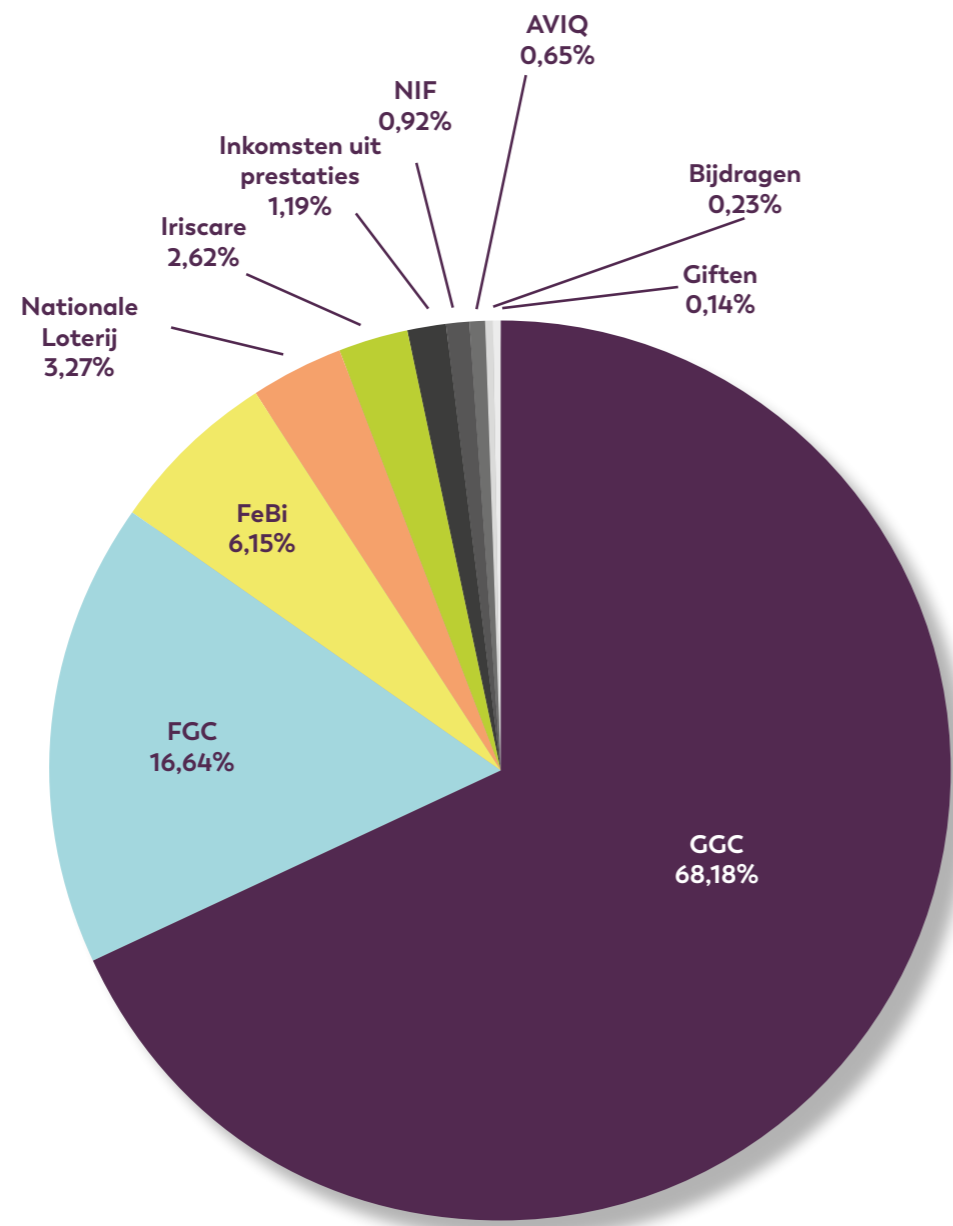
Bij Smes wordt dat duidelijk in de opleidingen, de intervisies, de interventies, de supervisies, het werk op het terrein, de begeleiding en de activiteiten binnen het netwerk. Hierdoor zit het de professionals uit de sociale en de zorgsector soms hoog, waardoor de klinische reflectiemomenten al eens afglijden naar meer militante debatten, waarbij gedroomd wordt van geïndividualiseerde sociale uitkeringen, gegarandeerde fysieke loketten of het niet langer strafbaar stellen van druggebruik.

Op bestuurlijk en coördinatievlak werd het jaar vooral gekenmerkt door de niet-indexering van de subsidies. Terwijl de lonen wel degelijk geïndexeerd werden en de energiekosten explodeerden, was het vaak een onmogelijke uitdaging om budgetten op te stellen zonder afvloeiingen.

Op politiek vlak was het GWG van groot belang. Smes, dat specifiek actief is op het raakvlak van sociale bijstand en gezondheidszorg, koestert daarnaast de hoop dat dit geïntegreerde plan komaf zal maken met de onzekere situatie voor intersectorale initiatieven : in 2021 waren niet minder dan 13 verschillende subsidies nodig om de projecten van de vzw te ondersteunen, en in slechts één geval ging het om een meerjarensubsidie. Ook die onzekerheid weegt op de medewerkers die al zo zwaar onder druk staan door de hogervermelde context van de doelgroepen. Budgetten garanderen om de werking van deze teams te verzekeren, is dan ook cruciaal om de meest kwetsbare Brusselaars te ondersteunen.

FINANCIERING

- GGC: € 1.042.400,00
- FGC: € 254.452,00
- FeBi: € 94.000,00
- Nationale Loterij: € 50.000,00
- Iriscare: € 40.000,00
- Inkomsten uit prestaties: € 18.200,00
- NIF: € 14.100,00
- Aviq: € 10.000,00
- Bijdragen: € 3500,00
- Giften: € 2200,00

J'EXISTE.

